

Inburgeren in Venlo

Vanuit het perspectief van nieuwkomers

Auteurs

Pepijn Tielens | projectleider en onderzoeker

Iyad Sandid | host expertpool en onderzoeker

Fatih Aktas | onderzoeker

Iyad Sandid | host expertpool en onderzoeker

Reza Sardari | cultural mediator

Huzeyfe Alptekin | cultural mediator

Mahad Hussein | cultural mediator

Rama Sandid | cultural mediator

Femke Brand | hoofd communicatie

Waarom dit onderzoek?

Een brede ambitie voor inburgering

Sinds 2022 is de gemeente Venlo verantwoordelijk voor de inburgering van statushouders.¹ Venlo ziet inburgering niet alleen als het voldoen aan de wettelijke verplichtingen, maar als een bredere opgave: hoe zorgen we dat nieuwkomers zo snel en goed mogelijk hun leven kunnen opbouwen en volwaardig kunnen meedoen in de samenleving?

Organisatie inburgering door één partij

De gemeente Venlo organiseert de inburgering op een andere manier dan de meeste gemeenten in Nederland. In veel gemeenten worden verschillende onderdelen van de inburgering uitgevoerd door meerdere organisaties. In Venlo is er bewust voor gekozen om dit bij één partij neer te leggen: Refugee Team.

Refugee Team organiseert de hele inburgering en werkt daarbij samen met partners, zoals maatschappelijke organisaties en taalscholen. Refugee Team begeleidt iedereen die in Venlo aan het inburgeren is, met als doel dat nieuwkomers zo snel mogelijk actief kunnen meedoen in de Venlose samenleving en streven naar zelfredzaamheid of samenredzaamheid.²

Blijven leren en verbeteren

Omdat de ambitie van Venlo verder reikt dan de minimale wettelijke taak, koos de gemeente in 2025 voor een brede evaluatie van de inburgeringsaanpak. OpenEmbassy voerde dit onderzoek uit.

Centraal in deze evaluatie stonden de ervaringen van nieuwkomers zelf. Wat werkt goed? Waar lopen mensen tegenaan? En wat is nodig om de aanpak verder te versterken? Door te luisteren naar mensen die de inburgering doorlopen, ontstaat inzicht in wat beleid in de praktijk betekent.

Wat is onderzocht?

Samen met de gemeente en Refugee Team zijn zes thema's onderzocht:

- Ondersteuning en informatievoorziening
- Taalonderwijs en Nederlands in de praktijk
- Werk en vrijwilligerswerk
- De combinatie van inburgering met gezin, werk en onderwijs
- Sociale contacten en je welkom voelen
- De periode na de inburgering

¹ In Nederland moeten sommige groepen nieuwkomers verplicht inburgeren. Dat geldt bijvoorbeeld voor **statushouders** (vluchtelingen met een verblijfsvergunning) en voor **gezinsmigranten** die naar Nederland komen om met een partner samen te wonen.

² Zie ook het artikel van omroep Venlo over de inburgering: "[Van inburgering naar vaste baan](#)".

Onderzoeksaanpak

Voor het onderzoek is een meertalige vragenlijst uitgezet onder inburgeraars in Venlo: 111 mensen (26% van de totale groep) vulden deze in. Daarnaast zijn er verdiepende groeps gesprekken gevoerd met 22 nieuwkomers. In deze gesprekken deelden deelnemers hun ervaringen en suggesties voor verbetering.

Deze combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve inzichten geeft een breed en verdiepend beeld van hoe de inburgering in Venlo wordt ervaren.

Waarom Venlo koos voor deze evaluatie

In Venlo willen we dat inburgering nieuwkomers helpt om zo snel mogelijk hun leven op te bouwen en zelfstandig mee te doen in de stad. Daarom hebben we bewust gekozen voor een aanpak met één organisatie die de inburgering organiseert en samenwerkt met partners in de stad. Onze ambitie gaat daarbij verder dan de wettelijke taken: we richten ons nadrukkelijk op zelfredzaamheid, participatie en duurzaam meedoen.

Om te blijven toetsen of deze aanpak in de praktijk werkt zoals we die bedoeld hebben, kozen we in 2025 voor een brede evaluatie. Met een meertalige vragenlijst en gesprekken met nieuwkomers krijgen we beter zicht op wat goed gaat, waar bijsturing nodig is en hoe we verder kunnen bouwen op resultaten die al zichtbaar zijn. Zo doen deelnemers in Venlo vanaf het begin actief mee, bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk, en stromen waar mogelijk door naar leerwerkplekken of betaald werk.

- Mehdi Martis, beleidsadviseur Nieuwkomers en Inburgering Venlo

Wat we leerden: 4 kerninzichten

Veel nieuwkomers zijn positief over de begeleiding door Refugee Team. Het vertrouwen in coaches is over het algemeen hoog. De Brede Intake³ wordt als zorgvuldig en luisterend ervaren en voor veel mensen is Refugee Team een herkenbaar en toegankelijk aanspreekpunt in de stad.

🗣️ Ik ben tevreden; mijn coach is altijd bereikbaar en voelt als een vriend. Hij komt ook naar onze activiteiten. – Man, 43 jaar, Turkije, in Nederland sinds 2023

Vooraf jongeren weten relatief snel hun weg te vinden binnen de ondersteuning. De focus op zelfredzaamheid en participatie wordt gewaardeerd, en mensen geven aan dat zij zich gestimuleerd voelen om mee te doen.

³ De **Brede Intake** in Venlo bestaat uit een workshop-programma van 10 weken, aangevuld met individuele coachgesprekken. Daarin wordt gekeken naar iemands achtergrond, mogelijkheden en doelen om een passende leerroute te bepalen en een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP).

Tegelijk blijkt dat niet iedereen informatie even goed weet te begrijpen of toe te passen. Met name mensen in de opvang of in de Z-route⁴ ervaren meer afstand. Ook hebben sommige nieuwkomers behoefte aan meer specialistische ondersteuning bij specifieke vragen.

→ **Ontwikkelrichting:** versterk de aansluiting tussen Refugee Team, gemeente en gespecialiseerde partners, zodat mensen sneller bij de juiste organisatie of expertise komen. Maak informatie nog begrijpelijker en benut sleutelpersonen om informatie beter te laten landen.

Taal en sociale contacten zijn sleutel tot meedoen

Nieuwkomers zien taal als dé sleutel tot participatie. Veel mensen zijn tevreden over hun docent of het niveau van de lessen. Tegelijkertijd geven zij aan dat taal pas echt gaat leven wanneer deze in de praktijk kan worden gebruikt. Vrijwilligerswerk, werk en informele ontmoetingen helpen daarbij.

🗣️ Vrijwilligerswerk is een geweldige manier om Nederlands te leren. Ik oefen met anderen en gebruik direct in de praktijk wat ik leer. — Vrouw, 29 jaar, Afghanistan, in Nederland sinds 2024, heeft vrijwilligerswerk

Sociale contacten blijken minstens zo belangrijk. Wie meer contacten heeft, voelt zich minder eenzaam en meer welkom in Venlo. Contact met mensen die al langer in Venlo wonen wordt als bijzonder waardevol ervaren. Jongeren en mensen die al langer in Venlo wonen lijken hier beter in te slagen dan anderen.

Tegelijkertijd geven veel mensen aan dat het lastig is om duurzame contacten op te bouwen. Taal, beperkte ontmoetingsplekken, openheid van inwoners en een klein netwerk spelen daarin een rol.

🗣️ Ik mis contact met Nederlanders. Ik wil graag meer met hen in contact komen en beter begrijpen wat ze zeggen. — Man, 60 jaar, Afghanistan woont sinds 2023 met zijn gezin in Venlo, heeft vrijwilligerswerk

→ **Ontwikkelrichting:** investeer in meer plekken waar taal en ontmoeting samenkomen: taal in de praktijk, buddy-programma's, vrijwilligerswerk en activiteiten waar nieuwkomers en Venlonaren elkaar vanzelfsprekend ontmoeten. Begin hier vroeg mee, al in de opvang, voor een stevige basis.

Werk en participatie geven zelfstandigheid

Meer dan de helft van de ondervraagde nieuwkomers heeft (vrijwilligers)werk. De meeste mensen zijn voorzichtig positief over hun werk en ervaren dat dit bijdraagt aan zelfstandigheid, taalontwikkeling en het gevoel onderdeel te zijn van de samenleving.

Ondersteuning van Refugee Team helpt bij het vinden van werk. Toch blijken netwerk en taal de grootste obstakels. Ook Refugee Team signaleert dat de bemiddeling naar (vrijwilligers)werk niet

⁴ Tijdens de Brede Intake wordt een leerroute gekozen: 1) **B1-route:** gericht op taalniveau B1 en werk 2) **Onderwijsroute:** voorbereiding op een HBO en/of universitaire opleiding 3) **Z-route:** focus op zelfredzaamheid ontwikkelen en participatie.

altijd eenvoudig is, met name aan het begin van de inburgering, wanneer taalvaardigheid nog beperkt is. Ook is het combineren van werk met inburgering en verantwoordelijkheden voor het gezin niet altijd eenvoudig.

🗣️ *Alleen school is niet genoeg, we hebben meer echte betrokkenheid bij de Nederlandse samenleving nodig via werkmogelijkheden.* - man, 26, Syrië, Onderwijsroute, 2023, 2024, opvang (dvo), geen werk

→ **Ontwikkelrichting:** vergroot en diversifieer het netwerk van werkgevers en vrijwilligersorganisaties. Zorg voor meer passende en taalrijke werkplekken en versterk de samenwerking met partners, zodat nieuwkomers sneller toegang krijgen tot kansen die aansluiten bij hun ervaring en gezinssituatie. Ondersteun, als dat nodig is, ook ná de periode van inburgering.

Gezondheid en welzijn zijn randvoorwaarden

De evaluatie laat zien dat mentale en fysieke gezondheid direct invloed hebben op taalverwerving en participatie. Dit kan komen doordat ze gescheiden zijn van hun gezin, traumatische dingen hebben meegemaakt of weinig perspectief hebben. Wanneer mensen te maken hebben met stress, eenzaamheid of onzekerheid, wordt leren en meedoen moeilijker.

🗣️ *Mijn psychische toestand beïnvloedt mijn leervermogen. Als ik emotioneel worstel, kan ik me niet concentreren. We hebben meer steun en ruimte nodig als moeders om ons op het leren te richten.* – Vrouw, 44 jaar, Syrië, alleenstaand moeder en sinds 2024 in Venlo

Nieuwkomers geven aan dat zij soms moeite hebben om de weg te vinden in het Nederlandse zorgsysteem. Refugee Team signaleert daarnaast dat wanneer nieuwkomers hun weg naar de zorg hebben gevonden, lange wachttijden verhinderen dat mensen de zorg krijgen die nodig is. Tegelijkertijd blijkt dat goede ondersteuning op dit vlak een direct positief effect kan hebben op hun verdere inburgering. Er is van veel kanten behoefte aan laagdrempelige ondersteuning op het vlak van gezondheid en welzijn.

→ **Ontwikkelrichting:** zorg voor laagdrempelige ondersteuning waar mensen snel terechtkunnen met vragen over gezondheid en welzijn. Dit versterkt niet alleen hun gezondheid, maar ook hun kansen om taal te leren, te werken en sociale contacten op te bouwen.

Deze ontwikkelrichting is in Venlo concreet verder opgepakt met het Zorgcafé, sinds 2025 een plek waar nieuwkomers laagdrempelig vragen kunnen stellen over zorg.

Wat Venlo nu al doet: het Zorgcafé

Gezondheid als basis om mee te kunnen doen

Uit de evaluatie bleek dat gezondheid een belangrijke voorwaarde is om goed te kunnen inburgeren. Wie zich mentaal of fysiek niet goed voelt, kan minder makkelijk de taal leren, werken of sociale contacten opbouwen. Deze aanbeveling is al in gang gezet wanneer Venlo begin 2025

het Zorgcafé start: een laagdrempelige plek waar nieuwkomers terecht kunnen met vragen over hun gezondheid en het Nederlandse zorgsysteem.

Een plek om de weg te vinden

Veel nieuwkomers vinden het lastig om hun weg te vinden in de Nederlandse zorg. Hoe maak je een afspraak bij de huisarts? Wat doe je bij psychische klachten? Waar kun je terecht als je de taal nog niet goed spreekt?

Het Zorgcafé helpt daarbij. In een informele setting nemen vrijwilligers met een medische of ggz-achtergrond de tijd om vragen te bespreken. Cultural mediators – nieuwkomers met eigen ervaring – helpen in de moedertaal en slaan een brug tussen culturen. Zo krijgen bezoekers uitleg, advies en waar nodig een gerichte doorverwijzing. Het Zorgcafé is geen vervanging van reguliere zorg, maar helpt mensen sneller bij de juiste plek te komen.

Wat merken bezoekers?

Sinds de start in februari tot en met oktober 2025:

- 53 unieke bezoekers tijdens de 34 inloopspreekuren
- 61 deelnemers tijdens de 12 groepsvoorlichtingen
- 153 consulten in totaal

Bezoekers geven aan dat ze zich gehoord en serieus genomen voelen. Ze ervaren het Zorgcafé als veilig en toegankelijk – juist omdat er tijd is, begrip is voor hun situatie en communicatie mogelijk is in de eigen taal.

Ze waren aardig en respectvol. Ze hebben me enorm geholpen in psychologische ondersteuning, in de moeilijke situatie dat ik aan het wachten ben op gezinshereniging. Ze gaven goede follow-up en ik had een vervolgspraak om te checken hoe het later gaat. Dat maakte dat ik me echt gehoord voelde en gezien. – Deelnemer

Voor sommige bezoekers betekent dat meer rust. Voor anderen meer duidelijkheid of sneller passende zorg. En een betere gezondheid helpt weer bij het leren van de taal, het vinden van werk en het opbouwen van een nieuw leven.

Wat levert het op?

Met VitaValley en OpenEmbassy is gekeken naar de maatschappelijke waarde van het Zorgcafé. De eerste analyse laat zien dat elke geïnvesteerde euro €1,70 oplevert. Wanneer ook kwaliteit van leven wordt meegewogen, stijgt die opbrengst verder naar €3,40 per geïnvesteerde euro. Maar belangrijker nog: mensen krijgen sneller passende hulp en voelen zich sterker om verder te bouwen aan hun toekomst in Venlo.

Wat is de volgende stap?

De eerste resultaten zijn positief. Tegelijkertijd blijkt uit een korte survey van OpenEmbassy dat

twee derde van de inburgeraars het Zorgcafé nog niet kent, terwijl veel mensen gezondheidsklachten ervaren. De komende periode ligt de focus daarom op het vergroten van de bekendheid.

Daarnaast zien OpenEmbassy en VitaValley mogelijkheden om de doelgroep van het Zorgcafé uit te breiden naar mensen in de asielprocedure, mensen die als arbeidsmigrant in Nederland zijn en mensen zonder verblijfspapieren. En mogelijk niet alleen in Venlo, maar ook in Noord-Limburg.

“ Ik woon op het azc en er wordt weinig ondersteuning geboden voor gezondheid. Zelfs een doktersafspraak maken is lastig. Het zou heel goed zijn als er een Zorgcafé locatie zou zijn op het azc. – Deelnemer

Way forward

Het Zorgcafé is één voorbeeld dat laat zien hoe Venlo inzichten uit de evaluatie direct vertaalt naar concrete actie: dichtbij, persoonlijk en in samenwerking met partners. Door structureel te blijven luisteren naar de ervaringen van nieuwkomers, wordt de aanpak voortdurend aangescherpt.

Op basis van de geleerde lessen hebben de gemeente Venlo en Refugee Team eind 2025 hun samenwerking hernieuwd. Daarbij staat één uitgangspunt centraal: beleid moet in de praktijk werken. De ervaringen van nieuwkomers blijven daarom leidend bij het verder ontwikkelen van de inburgering in Venlo.

Daarbij gaat het er dus niet alleen over dat een nieuwkomer zo zelfstandig mogelijk een leven kan opbouwen, maar ze hebben juist anderen nodig om iets op te kunnen bouwen. Buren, vrienden, familie, werkgevers, vrijwilligers en stadsgenoten. Juist deze samenredzaamheid, is belangrijk:

“ Er was een situatie met een Arabische buurman, zijn dochter viel. Onze Nederlandse buurman kwam aanrennen en zei wat hij moest doen tot de ambulance kwam. Ik voelde menselijkheid en dat ik in deze wijk thuishoor. - vrouw, Syrië, Z-route, geen werk, met gezin

Wat nemen we mee

De evaluatie bevestigt dat onze integrale aanpak met één vast aanspreekpunt vertrouwen geeft en helpt om snel stappen te zetten richting meedoen. Tegelijk laat het onderzoek zien wat we kunnen versterken: beter te begrijpen informatie, taal vaker in de praktijk gebruiken en structurele kansen voor ontmoeting met Venlonaren. Voor Venlo is inburgering nooit ‘af’. We blijven onze aanpak verbeteren met wat we in de praktijk leren. En laten deelnemers vanaf het begin meedoen in de stad.

– Mehdi Martis, beleidsadviseur Nieuwkomers en Inburgering, gemeente Venlo

Wat we zien in de praktijk

De integrale aanpak in Venlo laat zien dat werken vanuit één regiepunt helpt om nieuwkomers gericht te ondersteunen. Door vanaf de start aandacht te hebben voor zowel persoonlijke doelen als praktische voorwaarden, ontstaat een stevige basis voor inburgering en participatie.

In de begeleiding zien we hoe sterk verschillende leefgebieden met elkaar samenhangen. Ontwikkelingen in bijvoorbeeld taal, gezondheid of zelfredzaamheid hebben direct invloed op de mogelijkheden om mee te doen. Juist daarom is maatwerk nodig en is het belangrijk dat ondersteuning goed op elkaar aansluit. Daarvoor bouwen we een team van specialisten om iemand heen.

We hebben geleerd dat een volwaardige plek in de gemeente daarbij essentieel is. Toegang tot passende huisvesting, voorzieningen en een netwerk maakt het verschil. Vanuit die praktijkervaring blijven we samen met gemeente en partners werken aan een aanpak die deelnemers ondersteunt om duurzaam mee te doen in Venlo.

– Irma Rietjens, Refugee Team Venlo

